

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Пагуга Тамара

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Пагуга Віталій

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Формування творчої активності студентів-першокурсників є однією з найважливіших складових сучасної системи вищої освіти. Творчість є ключовим чинником у розвитку особистості здобувача вищої освіти, який допомагає не лише в опануванні навчальних дисциплін, але й у підготовці до майбутньої професійної діяльності. Тому проблема формування творчої активності здобувачів вищої освіти на ранніх етапах навчання вимагає особливої уваги з боку викладачів та адміністрації закладів вищої освіти.

Формування творчої активності студентів-першокурсників є важливою складовою освітнього процесу, що сприяє розвитку креативного мислення, ініціативності та здатності до вирішення проблем. Цей процес має особливе значення в умовах сучасного інформаційного суспільства, де інноваційність та творчий підхід є ключовими елементами успішної професійної діяльності. Однією з ключових передумов формування творчої активності студентів є мотивація. Як зазначає О. Гончарова, «розвиток мотивації оволодіння професією на основі системи професійно орієнтованих знань – передбачає розвиток інтересу студентів до навчання, зокрема не тільки до певної лекції, семінару тощо, але і до процесу здобуття знань під час створення ситуацій інтересу; мотивацію професійної та навчальної діяльності; прагнення до досягнення успіху; формування ставлення до майбутньої професійної діяльності як особистісної і соціальної цінності, усвідомлення значущості формування особистісних якостей і вмінь, формування потреби в професійному зростанні. А також оволодіння майбутніми фахівцями системою знань про факти, явища, категорії, закономірності, принципи і методи у професійній сфері, способами вирішення нестандартних ситуацій залежно від змінних умов, що

стимулюють до пошуково-дослідницької діяльності; збагачення змісту освіти навчальною інформацією, орієнтованою на формування конкурентноздатності фахівця» [2, с. 15]. Важливим є створення умов, які стимулюють внутрішню мотивацію студентів, зокрема через впровадження творчих завдань, проектною діяльністю та інших форм активного навчання. Першокурсники, які лише починають свою навчальну діяльність у закладі вищої освіти, потребують підтримки у формуванні позитивного ставлення до навчання та усвідомлення його значущості для їхнього майбутнього професійного розвитку.

На думку В. Виноградової, важливою передумовою формування і розвитку творчих здібностей студентів є високий рівень педагогічної творчості як системи особливих відносин між педагогом і студентом. Від творчих здібностей, умінь і активності викладача залежить мотив до серйозної навчальної діяльності студентів. Тому необхідно відмітити, що в процесі розвитку творчої особистості значна роль належить викладачу, який здатен направити студентів на шлях пошуків, викликати в них пристрасть до пошуку. Він допомагає майбутнім спеціалістам увійти в атмосферу творчості, в коло ідей, робота над якими розкриває широкі можливості для самостійного пошуку. Отже, завдання викладача полягає в тому, щоб активно включити кожного студента в практичні види творчої діяльності у ВНЗ, створити умови для творчої свободи у виборі виду діяльності, джерел, втілення своїх знахідок [3, с. 28].

На думку І. Морозової, творчість розвивається в умовах, які забезпечують свободу вибору, підтримку індивідуальних інтересів студентів та стимулювання їхньої активності [4]. На першому курсі важливо створити такі психолого-педагогічні умови, які сприяють формуванню позитивного емоційного фону навчання, підтримці самостійності у прийнятті рішень та стимулюванні креативності. Викладачі повинні виступати не тільки як джерело знань, але і як наставники, які допомагають студентам розкрити їхній творчий потенціал.

Інтерактивні методи навчання, такі як дискусії, рольові ігри, проектна діяльність, є ефективними засобами формування творчої активності студентів. За словами Л. В. Хоружої, інтерактивні методи сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, розвитку їхнього критичного та творчого мислення, а також формуванню навичок роботи в команді [5]. Використання таких методів особливо важливе на першому курсі, коли студенти тільки адаптуються до нових умов навчання та потребують підтримки у формуванні нових навичок та компетенцій.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють важливу роль у сучасному навчальному процесі, створюючи нові можливості для розвитку творчої активності студентів. Використання ІКТ сприяє

підвищенню мотивації студентів, активізації їхньої пізнавальної діяльності та розвитку креативності. Важливо інтегрувати ІКТ у навчальний процес першокурсників з метою створення умов для реалізації їхнього творчого потенціалу, наприклад, через використання мультимедійних презентацій, творчих проєктів, віртуальних лабораторій та інших інтерактивних навчальних ресурсів.

С. Адонін та Н. Куряча вважають, що творчі проєкти передбачають співпрацю студента і викладача, партнерство та активну діяльність зі сторони студента. За допомогою творчих проєктів відбувається стимуляція мотивації, активізація пізнавальної активності студентів; ефективно напрацювання досвіду роботи з матеріалами та документами, вміння здійснювати їх аналіз, узагальнювати та підсумовувати проведену роботу, отримувати практичні навички. Відео- і аудіо-матеріали, мультимедійні технології дозволяють яскравіше відобразити зміст розділів досліджуваного матеріалу. Відповідно, глибоке вивчення тематичного матеріалу в закладі вищої освіти диктує необхідність застосування сучасних інформаційних технологій, що дозволяють надати студентам повний і вільний контакт з великими обсягами довідкових даних, моніторинг змін змісту матеріалу відповідно до нових наукових досягнень світового масштабу [1].

Формування творчої активності студентів-першокурсників є важливим завданням сучасної вищої освіти. Важливу роль у цьому процесі відіграють мотивація, психолого-педагогічні умови, інтерактивні методи навчання та використання інформаційно-комунікаційних технологій. Ефективне поєднання цих чинників сприяє розвитку креативного мислення, ініціативності та здатності здобувачів вищої освіти до вирішення складних завдань, що є важливими умовами успішної професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Адонін С. В., Куряча Н. В. Сучасні методи викладання з використанням інформаційних технологій. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8790> (дата звернення: 28.08.2024).
2. Гончарова О. М. Конкурентноспроможний фахівець – як мотивація до навчання. *Проблеми управління та удосконалення якості підготовки фахівців. Інтеграція освіти, науки та виробництва – запорука ефективності навчального процесу: тези науково-методичної конференції кафедр академії*. м. Харків, 3-4 грудня 2014 року. Харків. 2014. С. 13-15.
3. Виноградова В. Є. Психолого-педагогічні чинники формування та розвитку творчого мислення студентів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: психологія. Том 31 (70) № 2. 2020. С. 26-29.
4. Морозова І. Л. Психологія творчості: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 224 с.
5. Хоружа Л. В. Інтерактивні технології навчання: метод. посіб. К.: КНТ, 2014. 256 с.